

Tekst: Urša Červ

CHARLIE McMAHON

V Slovenijo prihaja avstralski virtuoz na didgeridooju, Charlie McMahon, ki se z igranjem na ta instrument ukvarja že preko štirideset let, sodeloval pa je tudi z raznimi simfoničnimi orkestri. Pri nas bo imel več koncertov (19.-22.3.), vodil pa bo tudi delavnice igranja na didgeridoo za začetnike in za take, ki igranje že obvladajo. Na delavnici si bo inštrument možno izposoditi. Število mest je omejeno, zato se čimprej prijavite na www.yidaki.info/charlie.htm#Delavnica, dodatne informacije pa so na voljo na telefonu 041 382 775.

ŠTUNF - ŠTUDENSKI KULTURNI FESTIVAL

V Kopru bo od 10. do 12. aprila 2003 potekal študentski kulturni festival, ki je namenjen dijakom, študentom in vsem mladim, ki se na kakršen koli način ukvarjajo z umetnostjo ali pa so kako drugače dejavni v različnih kulturnih dejavnostih. Festival se odvija vsako leto v drugem kraju, saj ga vsakič gosti drug študentski klub. Njegov namen je med sabo spoznati in povezati mlade ustvarjalce iz vse Slovenije, jih vzpodbujati k svobodnemu umetniškemu izražanju ter jim omogočiti čim boljše pogoje za delo in ustvarjanje v njihovem domačem okolju. Tema festivala je mesto Koper, torej vse asociacije, povezane s tem mestom in izražene na umetniški način. Na tem festivalu lahko sodelujete tudi vi, če ste mladi do 28 let, prijavite pa se lahko do 18. marca 2003 na naslov KŠOK ŠTUNF, Cankarjeva 9a, Koper 6000. Področja, kjer lahko prijavite svoja dela: vizualna umetnost (slikarstvo, kiparstvo, fotografija, body art, inštalacije), glasbena umetnost (pevski zbor, glasbena skupina, elektronska glasba), scenska umetnost (gledališče, folklor, lutke, ples, poulični teater, literatura (proza, poezija), modna revija ... Več informacij na spletni strani www.stunf.org.

KULTURA TE GLEDA

Marec je mesec študentske kulture in tudi letos so organizatorji pripravili razne prireditve - spuščanje svečk, barvanje zabojnikov za smeti, dražbo študentskih umetniških del, fotografsko razstavo, delavnice slikanja, risanja, solo petja, režije, filmske delavnice in raznorazne inštalacije, med drugim tudi iz kosovnih odpadkov, poleg tega pa greste lahko še na kakšno predavanje, okroglo mizo, literarni večer ali pa na študentsko gledališko predstavo. Več informacij na www.kanalmladih.com.

koncerti

ELVIS JACKSON
21.3.2003, Ljubljana

CHICAGO UNDERGROUND TRIO
21.3.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

THE AUTHENTICS
22.3.2003, Boštanj

FAKOF BOLAN
22.3.2003, Nova Gorica

HIC ET NUNC
27.3.2003, Hound dog, Ljubljana

RADICAL DUB KOLEKTIV
27.3.2003, Gala hala, Metelkova, Ljubljana

HIP HOP UNDERGROUND II
28.3.2003, Gala hala, Metelkova, Ljubljana

THE STROJ
28.3.2003, Trbovlje

NOCTIFERIA
29.3.2003, Mostovna, Nova Gorica

ISIS
29.3.2003, Channel Zero, Metelkova, Ljubljana

ŠANK ROCK
29.3.2003, Nedeljica

TINKARA KOVAČ
30.3.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

PHILLIP PERIS
1.4.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

PAPRIKA KORPS
4.4.2003, Gala hala, Metelkova, Ljubljana

HABIB KOITE & BAMALA
7.4.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

AMALA & ESMAR REDŽEPOVA
8.4.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

MAR DJANGO QUARTET
12.4.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

SWEET SORROW, GODSCARD, SABAUM
12.4.2003, Orto bar, Ljubljana

DINO SALUZZI
18.4.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

WAYNE KRAMER
18.4.2003, Orto klub, Ljubljana

HOVEN DROVEN
21.4.2003, Kud France Prešeren

BRYAN ADAMS
22.4.2003, Hala Tivoli

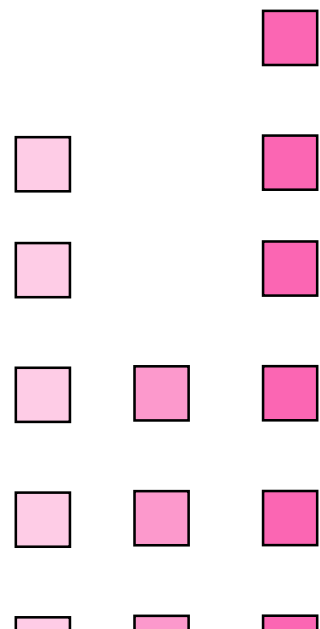
CADDIES
19.4.2003, Nova Gorica

HANSON BROTHERS
28.4.2003, Mostovna, Nova Gorica

LOLITA
5.5.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

TANIA LIBERTAD
6.5.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

THE NECKS
10.5.2003, Cankarjev dom, Ljubljana

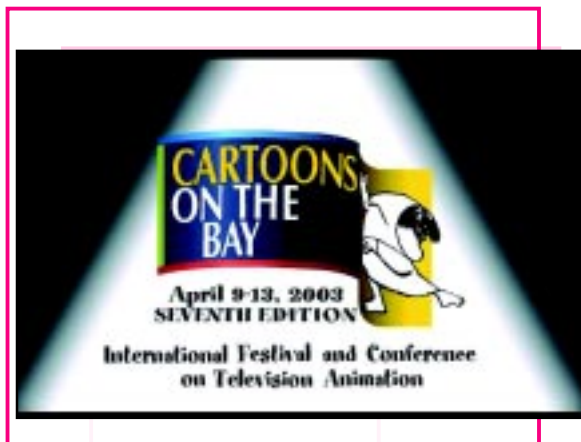

MEDNARODNI FESTIVAL IN KONFERENCA TELEVIZIJSKE ANIMACIJE

(9.-13. april 2003, Positano, Italija)

To je prvi in hkrati edini mednarodni festival, ki je v celoti posvečen temi, ki je bila do sedaj velikokrat zanemarjana – televizijski animaciji. Na koncu festivala žirija podeli nagrade v različnih sekcijah.

www.cartoonsbay.com

TORINSKI MARATON (13. april 2003, Torino, Italija)

Če ste stari vsaj 18 let, lahko tekmuje v tekmovalni kategoriji Maratonando, ki je dolga 10km, če pa ste stari manj, pa je za vas Melemaraton, netekmovalna kategorija, ki je dolga 1km. Med samim tekmo bodo organizatorji dobro poskrbeli za tekače, prav tako pa se jim bo dobro godilo po tekmi, saj bodo organizirali pravi italijanski pasta party!

www.turinmarathon.it

GRAN FONDO DELLA VERSILIA (27. april 2003, Viareggio, Italija)

Med hribočki in dolinami italijanskih Alp bo v smeri proti morju organizirana kolesarska tekma, vsak udeleženec pa si bo lahko po želji izbral dolžino, ki bi jo rad prevozil. Kolesarska dirka je posebna zaradi čudovitih panoram in zaradi dobre hrane, ki jo na poti nudijo organizatorji, saj je eden od namenov te dirke tudi spoznavanje italijanske gastronomije.

ONE WORLD FILM FESTIVAL (8.-16. april 2003, Praga, Češka)

Namen tega vsakoletnega filmskega festivala človekovih pravic, ki letos poteka že peto leto in pod okriljem Vaclava Havla, je razkrivati razne zlorabe, vzpodbujati solidarnost in podpirati ponos in vzajemno razumevanje.

www.oneworld.cz

PUPPARIUM SPECTACULUM (16.-18. maj 2003, Huertgenwald, Nemčija)

Ta lutkarski festival je namenjen tako mladim kot starejšim obiskovalcem in lutkarjem, organizirane pa bodo tudi razne delavnice izdelovanja lutk.

www.rag-puppenspiel-aachen.de

GYPSY PILGRIMAGE (24.-25. maj 2003, Les Saintes Maries de la Mer, Francija)

V majhni vasici na jugu Francije je vsako leta maja zelo pisano, saj se tam zberejo Cigani iz vseh koncev Evrope, da bi počastili praznik romskega zaveznika Saraha. Med romanjem se veliko pleše, poje in igra, festival pa se konča s procesijo v cerkvi, kjer je kip zaveznika.

www.saintesmaries.com

koncerti

MACEO PARKER
22.3.2003, München, Nemčija

STATUS QUO
26.3.2003, St. Polten, Avstrija

GUANO APES
28.3.2003, München, Nemčija

NENA
28.3.2003, München, Nemčija

IVO POGORELIČ
29.3.2003, Dunaj, Avstrija

SHAOLIN MONKS
30.3.2003, Beljak, Avstrija

TARAF DE HAIDUKOS
31.3.2003, Dunaj, Avstrija

GOTTHARD
2.4.2003, Salzburg, Avstrija

ASIAN DUB FOUNDATION
9.4.2003, München, Nemčija

EDO MAAJKA
10.4.2003, Močvara, Zagreb, Hrvaška

CALEXICO
13.4.2003, München, Nemčija

SISTERS OF MERCY
14.4.2003, München, Nemčija

PRO PAIN
15.4.2003, Milano, Italija

DARKWOOD DUB
17.4.2003, Močvara, Zagreb, Hrvaška

NO MEANS NO
19.4.2003, Bologna, Italija

AL DI MEOLA
4.5.2003, Innsbruck, Avstrija

PETER GABRIEL
6.5.2003, Bologna, Italija

MASSIVE ATTACK
7.5.2003, Linz, Avstrija

MARK KNOPFLER
13.5.2003, Dunaj, Avstrija

IBRAHIM FERRER
13.5.2003, München, Nemčija

LOU REED
18.5.2003, Milano, Italija

DJ BOBO
21.5.2003, Dunaj, Avstrija

BON JOVI
28.5.2003, Dunaj, Avstrija

TOM JONES
29.5.2003, München, Nemčija

Tekst in fotografije: Andreja Čokl

#1

#2

#3

#1
cerkljanski laufar v Ribnici:
'ta ličnat'

#2
koranti

#3
koromati s pisanimi pokrivali
na srečanju pustnih skupin v
Ribnici

Zakaj Slovenci med vsemi pustnimi karnevali najbolj poznamo tistega v Benetkah? In zakaj se večina 'zavednih' Slovencev ob vprašanju o izvornih maskah slovenskega območja domisli le kurenta, pa še o njem so predstave zgrešene, da napačnega poimenovanja niti ne omenjam? No, bodimo realni. V zadnjih letih se je stanje na področju poznavanja slovenske dediščine maskiranja in šeg ob pustu vendarle izboljšalo. Marsikdo, ne le domačini, pozna na primer cerkljanske laufarje, brkinske skoromate in drežniške pustove, saj te pustne skupine hodijo na različna gostovanja po Sloveniji, obenem pa se pustne prireditve in karnevali tudi oglašujejo.

Najbolj 'oglaševano' in skomercializirano je gotovo **ptujsko kurentovanje**, ki na Ptuj vsako leto privabi množico gledalcev. A če želite videti *korante* (takšno je pravo poimenovanje te maske, medtem ko je Kurent nekakšna personifikacija pustnega časa) v njihovem izvornem okolju in v njihovi prvotni vlogi, se odpravite na Ptujsko polje. V Markovcih, Zabovcih in Lancovi vasi koranti z *orači*, *tajfli*, *piceki* in obveznim *pobiračem* zimo preganjajo kar med sprehodom po vasi in kmečkih dvoriščih. Čas dogajanja: na pustno nedeljo dopoldne, več informacij pa na spletni strani www.markovci.si/index/pust.htm.

Če boste zašli še bolj proti severovzhodu, si oglejte **borovo gostüvanje**. V vaseh na Goričkem, kjer se od prejšnjega pusta nihče ni poročil, v pustnem času pripravijo pravo poroko. Z duhovnikom, svati, ženinom in nevesto. Pravzaprav je nevesta bor. Ženin se 'poroči' z drevesom. Naj vas to ne čudi, saj je čas, ko se zima poslavlja in se narava prebuja, že daleč v zgodovini pomenil obdobje, ko je vse obrnjeno na glavo. Ko si lahko vsak dovoli vse, še posebej, če je skrit za masko.

In takrat zavlada Pust. Družba navihancev, norcev, imenovana *perforcenthaus*, prevzame oblast v Kostanjevici na Krki. V času **kostanjeviške šelme** je v uporabi posebna denarna enota, 1 KKS (kostanjeviški kostanj), ko se konča, pa Kurenta (le-ta predstavlja pustni čas) zažgejo in vržejo v Krko. Pust je glavni krivec za vse gorje v preteklem letu tudi v **Cerknem**, od koder prihajajo verjetno druge najbolj znane slovenske maske. *Cerkljanski laufarji*, katerih lesena naličja (*larfe*) so razglašena celo za kulturni spomenik premične dediščine; Pustu sodijo in ga na pustni torek ubijajo z velikim lesenim kladivom (oreh.pef.uni-lj.si/~markor/stefan/laufarija).

Severna Primorska se lahko 'pobaha' z maskami, ki so najbolj ohranile arhaične poteze (vedeti je namreč treba, da so tudi t.i. tradicionalne maske z leti doživljale mnogo sprememb in da je današnja podoba rezultat lepševanja, dopolnjevanja in podobnih 'izboljšav').

Drežniški pustovi

(www.kobarid.si/dreznica/pust.html) z grozljivimi lesenimi naličji radi nagajajo zlasti dekletom, ki jih posipajo s pepelom ali ščipljejo z raztegljivimi škarjami.

Lesene škarje ali bolje rečeno klešče pridno uporabljajo tudi *škopiti*, strašni črni liki, ki na območju Brkinov delajo družbo veliko lepšim *skoromatom*. Ti živobarvni liki s pokrivali iz pisanih papirnatih cvetov, ki jih celo leto pripravljajo matere in dekleta, se najbolj organizirano podijo okoli v Hrušici in v Podgrad

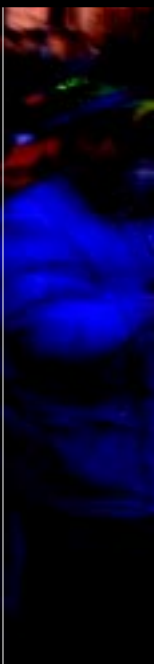
(users.volja.net/skoromati, www.sigov.si/ueilbi/skoromat).

Že veste, kje boste preživeli pustno nedeljo prihodnje leto? Priporočam vam še **dobrepoljske mačkare**, **pust mozirski** ali celo **blumarje** v beneški Sloveniji. Odločitev bo verjetno težka, česar si pa ne boste zmogli ogledati prihodnje leto, vas bo čakalo v letu 2005.

PUST v Boljuncu

0802626
www.euro26.si
info@euro26.si

Tekst in fotografije: Urban Golob

Tržaško primorje je velika zakladnica šeg in navad na Slovenskem. Le-te so se razmeroma dobro ohranile tudi zaradi tega, ker so "držale skupaj" Slovence med večinskim italijanskim prebivalstvom. Tudi praznovanje pusta se je v tržaškem zaledju dobro ohranilo. V slovenskih vaseh, med katerimi jih je danes nekaj pravzaprav že tržaško predmestje, so bili že od nekdaj znani pustni karnevali. V nekaterih se karneval razvleče tudi v večdnevno praznovanje.

V Trstu poznajo pravi velikl karneval že stoletja. Takole so zapisali 1853 v Novicah: "Pri nas delo počiva in vse se trudi po stari laški šegi poslednje dni predpusta veselo dokončati. Ves živ je korzo. Stotero zovoz derdra gor in dol in od vsih strani leti sladkorni drobiž v obraz deklicam in gospem, tako da je ž njim vsa ulica posuta. Bog ve, koliko centov se ga je zmetalo in za koliko forintov! Našemanih zakritih in odkritih šem je na tisuče, ki uganjajo norce na vsako vižo, ktero se človek le zmisliiti zamore. Pojejo in vriskajo, žvižgajo in plešejo, ropotajo in rožljajo, oblečeni v najčudnišo in sila smešno oblekov vsih narodov, vsih stanov; polovica mesta, bi rekel, je v šemah. Terst je danes zares podoben veliki norišnici!" V nasprotju z italijanskimi mestnimi prebivalci pa so se v tržaški okolici ohranile pustne šege, ki so kazale starinske domače, nikakor pa ne od tujcev prevzete poteze. Eden izmed manjših slovenskih karnevalov je že od nekdaj v Boljuncu. Tam so imeli pustni odbor, ki je med drugim priredil delitev "pustove dote". Nekoč je predsednik odbora prebral Pustovo oporoko. Ta je v njej vaščanom zapustil npr. cesto, ki vodi do osmice, deset litrov ricinusovega olja, pustni dim in tako naprej. Ko je bila dota razdeljena, je godba zaigrala nekaj koračnic, potem pa so slamnatega pusta vrgli na grmado. Medtem ko se je pust zvijal v plamenih, so se ljudje počasi porazgubili v gostilne.

Danes je v Boljuncu, majhnem slovenskem kraju pod sotesko Glinščice, nekoliko drugače. Karneval še vedno temelji na teh starih običajih, a so maske dobile pečat današnjega časa. So aktualne, tako politično kot kulturno, in sploh zabavne. Sprevod vodi godba, ki se zbere okrog poldneva in se nato odpravi od vrat do vrat po Boljuncu. Pri vsaki hiši jih bogato pogostijo. Počasi se jim pridruži vse več pustnih šem in drugih obiskovalcev; tako potuje vedno večji sprevod, ki proti večeru uprizori nekajkratni mimohod po glavnem trgu. Nato sledi večerja, za katero se dobi "frtajca" oziroma pečena zmešana jajca, ki so na voljo vsem udeležencem karnevala. Na pepelnico sredo pa pusta ne sežgejo več, temveč ga z raketo izstrelijo v veselje.

